

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยของโรงเรียนในยุควิถีถัดไป: รูปแบบ SAFTY-TR

วรพล ศรีเทพ^{1*} และทรงยศ เพชรทอง²

วันที่รับบทความ: (20 พฤษภาคม, 2567) วันที่แก้ไขบทความ: (13 กรกฎาคม, 2567) วันที่ตอบรับบทความ: (16 กรกฎาคม, 2567)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิถีถัดไป ซึ่งประกอบด้วย (1) เครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในยุควิถีถัดไป (2) รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม (3) องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการใช้รูปแบบ SAFTY-TR ที่ประกอบด้วย 5 มิติ 6 องค์ประกอบ และ 7 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 5 มิติ ได้แก่ มิติทางกายภาพ สุขภาพอนามัย จิตใจและสังคม การเรียน การสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินและการจัดการความเสี่ยง การสร้างวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบูรณาการด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและการฝึกอบรม เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 7 ขั้นตอน ได้แก่ สำรวจ วิเคราะห์ กำหนดนโยบาย ฝึกอบรม ผลิตรายการ ติดตาม และปรับปรุง โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนบทความวิชาการนี้เหมาะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มุ่งเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน และสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาและรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคต

คำสำคัญ: การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้, การเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียน, ยุควิถีถัดไป

➤ บทความวิชาการ

^{1,2} โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

*ผู้รับผิดชอบหลัก E-mail: worapol.sri@hotmail.com

Management of a Safe Learning Environment in Schools in the Next Normal: The SAFTY-TR Model

Worapol Srithep^{1*} and Trongyot Pettong²

Received: (May 20, 2024) Revised: (July 13, 2024) Accepted: (July 16, 2024)

Abstract

This academic article aims to present the concept of managing digital technology learning environments to promote future learning methods. The article includes (1) tools used to manage safe learning environments in the next era, (2) concrete models for school safety management, and (3) new knowledge regarding the use of the SAFTY-TR model, which consists of 5 dimensions, 6 components, and 7 steps. The details are as follows: The 5 dimensions include physical, health, psychological and social, teaching and learning, and innovation and technology aspects. The 6 components are risk assessment and management, creating a culture of safety, managing the physical environment, integrating technology, communication and training, and community engagement networks. The 7 steps are: survey, analysis, policy formulation, training, production, monitoring, and improvement. The goal is to create an environment conducive to sustainable learning and development for both learners and practitioners in schools. This academic article is suitable for educational administrators aiming to enhance an environment that supports sustainable learning and development for students and school staff. The knowledge can be applied to effectively develop and maintain safety in schools amidst the current and future societal and technological changes.

Keywords: Learning Environment Management, Safety Learning in schools, Next normal Era

➤ Academic Articles

Thairathwitthaya 102 School (Ban Ko Tao), Trang Primary Educational Service Area Office 2, under the Office of the Basic Education Commission

*Corresponding Author E-mail: worapol.sri@hotmail.com

บทนำ

การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียน โดยเฉพาะในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำลาย ให้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในยุคถัดไป หนึ่งในมาตรการสำคัญ คือการเน้นย้ำถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพและการรักษาระยะห่างทางสังคมตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) โรงเรียนควรมีการจำกัดจำนวนนักเรียนในห้องเรียนจัดให้มีการเว้นระยะห่างระหว่างโต๊ะนักเรียนอย่างน้อย 1 เมตร มีจุดล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ และให้ทุกคนสวมหน้ากากอนามัย (World Health Organization, 2020) นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ การใช้แอปพลิเคชันและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อลดความเสี่ยงจากการรวมกลุ่มและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง (UNESCO, 2020)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนปัจจุบันเผชิญกับปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้เหมาะสม ปัญหาพื้นที่จำกัดในเขตเมือง การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ล้าสมัย และการขาดการบำรุงรักษาที่ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกเสื่อมโทรม นอกจากนี้ ปัญหามลภาวะทางเสียงในเขตเมือง และความปลอดภัยในโรงเรียนยังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่ และการขาดพื้นที่สีเขียวในโรงเรียนส่งผลต่อสุขภาพกายและใจของนักเรียน การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างแท้จริง (อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย, 2563; จุฑาทิพย์ ปทุมมาศ, 2562)

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และมาตรการต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับนักเรียนและบุคลากร รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรที่จำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) คณะครูมีหน้าที่ในการนำนโยบายและมาตรการไปปฏิบัติ ควบคุมดูแลความปลอดภัยในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน สร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยให้นักเรียน รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ (ศรีเรือน รอดแพง, 2563) นักเรียนจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรการด้านความปลอดภัยที่กำหนด โดยโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เช่น การสวมหน้ากากอนามัย การรักษาระยะห่างทางสังคม การล้างมือบ่อย ๆ เป็นต้น ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยให้นักเรียน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การมีส่วนร่วมและความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายจะช่วยให้การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และสามารถดำรงกิจกรรมทางการศึกษาต่อไปได้อย่างราบรื่น

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยต้องคำนึงถึงทั้งความปลอดภัยทางกายภาพ และสุขภาพจิตของนักเรียน เนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อาจส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของนักเรียน โรงเรียนจึงควรมีการประเมินและติดตามสภาวะจิตใจอย่างใกล้ชิด เพื่อคัดกรองปัญหาด้านสุขภาพจิต และให้การช่วยเหลือและสนับสนุนทางจิตวิทยาอย่างทันท่วงที พร้อมสร้างบรรยากาศ

ที่อบอุ่น ปลอดภัย และสนับสนุนทางจิตวิญญาณ เพื่อช่วยบรรเทาความเครียดของนักเรียน การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสังคม ซึ่งส่งผลต่อความต้องการและความท้าทายของนักเรียน ควรเสริมสร้างความรู้และทักษะให้แก่ผู้บริหารและครูในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน และจัดการอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการศึกษาวิจัยและติดตามข้อมูล เพื่อคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยจึงต้องอาศัยการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างศักยภาพและทักษะของบุคลากร และการวิจัยและติดตามข้อมูล เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อนักเรียน ผู้เขียนสนใจศึกษาเรื่องนี้และเสนอแนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในยุควิถีถัดไปด้วยรูปแบบ SAFETY-TR เพื่อให้โรงเรียนเกิดความปลอดภัยและประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุควิถีถัดไป

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีความก้าวหน้าและได้รับการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีดิจิทัลประเภทปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (VR) เทคโนโลยีผสมโลกแห่งความจริงกับโลกเสมือน (AR) ตลอดจนโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ อาทิ Google Classroom Zoom Line Facebook เป็นต้น เทคโนโลยีเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่ ซึ่งนักเรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องพบปะกันแบบเผชิญหน้า (Face to Face) แต่สามารถเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ทั้งแบบประสานเวลา (Synchronous) และไม่ประสานเวลา (Asynchronous) ในลักษณะออนไลน์ ออนแอร์ ออนดีมานด์ หรือออนไซต์ ภูมินี้การศึกษาได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไว้ หลายท่าน (วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2564) เช่น

สุทธิวรรณ ตันติธรรมาวงศ์ (2560) เสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่าควรจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อเกื้อหนุนให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชน เพื่อให้ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กับบริบททางจริง พร้อมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากโลกแห่งความเป็นจริง โดยเฉพาะการเรียนรู้จากโครงงาน เพื่อให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

ในส่วนของธนะวัฒน์ วรรณประภา และอมรรักษ์ ทศพิมพ์ (2562) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์และเสมือนจริงว่า หมายถึง การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบอินเทอร์เน็ตที่ช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชั้นเรียนปกติ โดยปัจจุบันมีแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์จำนวนมากที่สามารถจัดสภาพแวดล้อมตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น YouTube, Facebook, Google Site และ Google Classroom เป็นต้น

เมธี พิกุลทอง (2556) ได้ศึกษาและแบ่งกลุ่มสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สำคัญออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องเรียน อุปกรณ์ เครือข่าย 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น บรรยาย สัมมนา ปฏิบัติการ 3) การบริการการศึกษา เช่น ฝึกอบรม ให้คำปรึกษา แนะนำ และ 4) เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สื่อดิจิทัล เป็นต้น

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว ผู้เขียนทำการสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิถีถัดไป

กล่าวสรุป คือ การปรับใช้แนวทางเหล่านี้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการบูรณาการระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและเสมือนจริง โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยี การสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในทุก ๆ ด้านของการเรียนรู้ การปรับใช้แนวทางเหล่านี้ต้องอาศัยการวางแผนที่ดีและการทำงานร่วมกันของทีมงานที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนในยุควิถีถัดไป

การจัดรูปแบบความปลอดภัยกับการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรมสามารถทำได้โดยการพัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนและมาตรฐานที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยหลายส่วนที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ (เสาวลักษณ์ พันธบุตร, 2560) ดังนี้

1. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ในยุควิถีถัดไป สถานการณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเตรียมแผนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เช่น แผนสำหรับการเรียนในห้องเรียน การเรียนออนไลน์ และการเรียนแบบผสมผสาน สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันทีเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง เช่น ในกรณีการระบาดของโรค การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียน การมีแผนรองรับหลายสถานการณ์จะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (โสรัชช์ วิไลยุ, 2563)

2. การผสมผสานเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการความปลอดภัย เช่น ระบบตรวจวัดอุณหภูมิอัตโนมัติที่สามารถตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนและบุคลากรเมื่อเข้ามาในพื้นที่ระบบติดตามการเข้าออกพื้นที่ด้วยบัตรสมาร์ทการ์ดหรือแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2561) รวมถึงการใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยข้อมูล เช่น การเข้ารหัสข้อมูล การตรวจสอบตัวตน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากร

3. ความปลอดภัยหลายมิติ การดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนควรครอบคลุมหลายมิติ ไม่เพียงแต่ความปลอดภัยทางกายภาพ แต่ยังรวมถึงความปลอดภัยทางจิตใจ เช่น การป้องกัน การกลั่นแกล้ง (Bullying) ในโรงเรียน (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภัยคุกคามทางวัฒนธรรม กรมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563) การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ความปลอดภัยทางสังคม เช่น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและสนับสนุนการเรียนรู้ ความปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น การป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล การให้ความรู้ และทักษะด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์แก่นักเรียนและบุคลากร

4. การมีส่วนร่วม การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการด้านความปลอดภัย จะช่วยให้มาตรการต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพิจารณาและวางแผนมาตรการด้านความปลอดภัย (คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การมีส่วนร่วมนี้จะช่วยสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย และทำให้การดำเนินการด้านความปลอดภัยเป็นไปได้อย่างราบรื่น

5. การบูรณาการกับการเรียนการสอน การสอดแทรกความรู้และทักษะด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีความตระหนักและทักษะในการดูแลความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น เช่น การเรียนรู้วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันและรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน การใช้เทคโนโลยีในการดูแลความปลอดภัย การสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ (เสาวลักษณ์ พันธบุตร, 2560)

6. การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามใหม่ โรงเรียนควรมีทีมประเมินความเสี่ยงที่คอยติดตามแนวโน้มภัยคุกคามใหม่ ๆ เช่น การระบาดของโรคใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ ความเสี่ยงทางไซเบอร์ และภัยคุกคามอื่น ๆ ทีมนี้ควรทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาแผนรับมืออย่างต่อเนื่อง การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามใหม่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ไม่คาดฝันได้อย่างทัน่วงที (เสาวลักษณ์ พันธบุตร, 2560)

7. การส่งเสริมสุขภาพองค์รวม การดูแลทั้งสุขภาพกายและใจของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยลดความเครียด การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา การดูแลสุขภาพองค์รวมนี้จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2561)

8. การใช้ข้อมูลนำการตัดสินใจ การมีระบบจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลด้านความปลอดภัยจะช่วยให้โรงเรียนสามารถตัดสินใจและปรับปรุงมาตรการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ข้อมูลการตรวจวัดอุณหภูมิ การติดตามการเข้าออกของนักเรียนและบุคลากร การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนและดำเนินการด้านความปลอดภัยที่เหมาะสม การใช้ข้อมูลนำการตัดสินใจจะช่วยให้มาตรการด้านความปลอดภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2561)

9. การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย การปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรจะช่วยให้ทุกคนตระหนักและมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัย เช่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม

ในการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยจะช่วยให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ (อดิสร ดิปานธรรม, 2561)

10. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินและปรับปรุงมาตรการความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้โรงเรียนสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การทบทวนแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน การฝึกซ้อมรับมือเหตุการณ์ไม่คาดฝัน การศึกษาข้อมูลและแนวโน้มภัยคุกคามใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้มีความพร้อมในการดูแลความปลอดภัยอย่างแท้จริง การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้มาตรการความปลอดภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป (โสมรัช วิไล, 2563)

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียน (ปริณดา เจียสกุลวงศ์, 2561) ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักดังนี้

1) การจัดการสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย โรงเรียนควรออกแบบและจัดสรรพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ (สุรรัตน์ เซ็นกลาง, 2559) เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ บริเวณทางเดิน ให้มีความเป็นระเบียบ สะอาด และมีแสงสว่างเพียงพอ อาคารเรียนและสิ่งปลูกสร้างต้องได้รับการซ่อมบำรุงให้มีสภาพดีและปลอดภัยต่อการใช้งาน นอกจากนี้ยังต้องจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงดูแลระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา และอินเทอร์เน็ต ให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย

2) การจัดการด้านความปลอดภัย โรงเรียนจำเป็นต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ควรติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญ รวมถึงจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือยามเฝ้าระวังการเข้า-ออกอาคารสถานที่ นอกจากนั้น ต้องมีการกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน เช่น กฎระเบียบการเข้า-ออกโรงเรียน แผนการรับมือเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย อุทกภัย รวมถึงการจัดการซ้อมแผนและอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (อดิสร ดิปานธรรม, 2561) เพื่อให้พร้อมรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การจัดการด้านสุขอนามัยและสุขภาพ การดูแลสุขอนามัยและสุขภาพของนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดการด้านสุขาภิบาลอย่างต่อเนื่อง อาทิ การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงบริเวณภายนอกอาคารเรียนและต้องจัดให้มีห้องน้ำ อ่างล้างมือ ถังขยะอย่างเพียงพอและสะอาด (กนกอร อุ่นสถานนท์, 2563)

4) การจัดการด้านการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและผ่อนคลายในห้องเรียน โดยต้องออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สร้างความเครียดหรือความกดดันมากเกินไปแก่นักเรียน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2561) นอกจากนี้ โรงเรียนต้องจัดบริการช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ทั้งนักเรียนทั้งด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการ เช่น การให้คำปรึกษา แนะนำการศึกษาต่อและอาชีพ

5) การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรสร้างเครือข่ายและเปิดช่องทางการมีส่วนร่วมจากชุมชนและผู้ปกครอง (สมคิด พรหมจ้อย, 2559) รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

กล่าวสรุป คือ การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนต้องมีการวางแผนและออกแบบสถานที่อย่างรอบคอบ ติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัย กำหนดนโยบายและขั้นตอนที่ชัดเจน มีการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและปลอดภัยสูงสุดให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนรูปแบบ SAFTY-TR

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในยุควิถีถัดไปมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยรูปแบบ SAFTY-TR ประกอบด้วย 5 มิติ 6 องค์ประกอบ และ 7 ขั้นตอนหลัก เพื่อรับมือกับความท้าทายและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้มีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาของ Urie Bronfenbrenner ที่เน้นความสำคัญของระบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็ก แนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกัน และทฤษฎีหุปัญญาของ Howard Gardner ที่เสนอว่ามนุษย์มีความสามารถหลากหลายด้าน รวมถึงแนวคิดด้านความปลอดภัยในโรงเรียนและการจัดการความเสี่ยง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดมิติและขั้นตอนของ SAFTY-TR เพื่อให้มั่นใจว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความปลอดภัยทั้งทางกายภาพและจิตใจ ทั้งนี้ การนำรูปแบบ SAFTY-TR มาใช้จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียนในยุควิถีถัดไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อใช้ประมวลภาพเพื่อนำเสนอในทัศนะของผู้เขียนมีแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนยุควิถีถัดไป

ที่มา: ผู้เขียนบทความ

1. 5 มิติ

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนยุควิถีถัดไป มีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อสร้างบรรยากาศทางการเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งด้านจิตใจ ร่างกายและปัญญาของนักเรียน สำหรับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 5 มิติ สังเคราะห์ข้อมูลจากอภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย (2563), อมรรัตน์ เตชะนอก (2563) และโสมรัชช์ วิไลยุ (2563) ดังนี้

1.1 มิติทางกายภาพ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้ปลอดภัย เช่น การควบคุมการเข้าออกอย่างเข้มงวด การใช้ระบบ CCTV การมีอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุหรือภัยพิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดให้มีพื้นที่ทางเดินที่ปลอดภัยและการบำรุงรักษาอาคารสถานที่เป็นประจำ

1.2 มิติทางสุขภาพอนามัย การรักษามาตรฐานทางสุขภาพ เช่น การมีนโยบายการควบคุมโรค การตรวจสุขภาพประจำปี การส่งเสริมการมีสุขนิสัยที่ดี การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคต่าง ๆ

1.3 มิติทางจิตใจและสังคม การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนสุขภาพจิตที่ดี การมีโปรแกรมสนับสนุนจิตใจและการปรึกษาปัญหาส่วนตัว การป้องกันและจัดการกับปัญหาการรังแกในโรงเรียน และการสร้างความรู้สึกร่วมของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

1.4 มิติทางการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการมีวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และตอบสนองต่อความต้องการพิเศษ

1.5 มิติด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความปลอดภัย เช่น การใช้ระบบจดจำใบหน้าเพื่อการควบคุมการเข้าออก การใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและนักเรียน และการปรับปรุงระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบริหารจัดการโดยครอบคลุมทั้ง 5 มิติเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. 6 องค์ประกอบ

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนยุควิถีใหม่ นับเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา องค์ประกอบหลักที่จำเป็นต่อการสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบไปด้วย 6 ด้าน (ภาสิต ศิริเทศ และณพวิทย์ ธรรมสีหา, 2562; เสาวลักษณ์ พันธบุตร, 2560; วิชาณา อับดุลเลาะ และวุฒิชัย เนียมเทศ, 2563) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การประเมินและการจัดการความเสี่ยง (Risk Assessment and Management)

การประเมินความเสี่ยง คือ กระบวนการที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถระบุ วิเคราะห์ และควบคุมภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน บุคลากร และทรัพย์สิน การจัดการความเสี่ยงจึงมุ่งเน้นสร้างแผนการป้องกันและลดความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรการปฏิบัติ การเตรียมการสำหรับภาวะฉุกเฉินและการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจความเสี่ยงและการจัดการกับมันอย่างเหมาะสมจะช่วยให้โรงเรียนลดความสูญเสียและสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การสร้างวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย (Safety Culture Promotion)

การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การบ่มเพาะทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้ทุกคน

ในโรงเรียนมีความตระหนักและใส่ใจต่อการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย วัฒนธรรมนี้ต้องถูกฝังลึกและถูกส่งเสริมอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษา การฝึกอบรมและการสื่อสารอย่างเป็นระบบ สิ่งนี้จะช่วยให้การดูแลความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันในโรงเรียน

2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment Management)

การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนมีความสำคัญ เพื่อรับประกันว่าสภาพแวดล้อมนั้นปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน การวางแผนทางกายภาพควรคำนึงถึงการจัดระเบียบพื้นที่เส้นทางการเดิน การเข้าถึงฉุกเฉิน และการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ การออกแบบและการบำรุงรักษาที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงของอุบัติเหตุและเพิ่มคุณภาพสุขภาพโดยรวมของผู้ใช้งาน

2.4 การบูรณาการด้านเทคโนโลยี (Technology Integration)

การบูรณาการเทคโนโลยีในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สำคัญต่อการสร้างระบบการศึกษาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มความปลอดภัย เช่น ระบบการเฝ้าระวัง ระบบเตือนภัย และการควบคุมการเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ

2.5 การสื่อสารและการฝึกอบรม (Communication and Training)

การมีระบบสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินและการรักษาความปลอดภัยทั่วไป การสื่อสารที่ดีต้องครอบคลุมถึงการแจ้งเตือนภัยและการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน การฝึกอบรมเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรและนักเรียนมีความรู้และทักษะในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ

2.6 เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Engagement)

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยให้โรงเรียนสามารถสร้างเครือข่ายการสนับสนุนที่แข็งแกร่ง เช่น การมีส่วนร่วมในโครงการความปลอดภัย การสนับสนุนทรัพยากร การแลกเปลี่ยนข้อมูล และทักษะ การมีส่วนร่วมของชุมชนยังสามารถเพิ่มความเชื่อมั่นและการรับรู้ถึงคุณค่าของโรงเรียนในชุมชนได้อีกด้วย การทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. 7 ขั้นตอนหลัก

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และสถานการณ์ทางสุขภาพที่ไม่แน่นอนทำให้ต้องมีการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงมีการสังเคราะห์ขั้นตอนหลัก 7 ขั้นตอนในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัยในโรงเรียนจาก กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563), ธนะวัฒน์ วรรณประภา และอมรรักษ์ ทศพิมพ์ (2562) และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2561) ซึ่งประกอบด้วย

3.1 S - Survey (สำรวจ)

การสำรวจเป็นกระบวนการเบื้องต้นสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและเป็นระบบ ในขั้นตอนนี้ คณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบจะต้องระบุและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งรวมถึงสภาพอาคาร ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน ความต้องการพิเศษของนักเรียน ระบบป้องกันและความปลอดภัย

เป็นต้น การสำรวจนี้ต้องเกิดขึ้นในบริบทที่กว้างขวาง เพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ทำให้สามารถระบุปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

3.2 A - Analyze (วิเคราะห์) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเป็นกระบวนการที่จำเป็นเพื่อทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ วิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ต้องเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล เช่น การวิเคราะห์สถิติ การศึกษาเปรียบเทียบ หรือการใช้โมเดลการคาดคะเน การวิเคราะห์นี้ช่วยให้สามารถระบุสาเหตุหลักและผลกระทบที่ตามมาได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การวางแผนและการตัดสินใจในขั้นตอนต่อไปเป็นไปอย่างมีหลักการและมีข้อมูลประกอบที่เพียงพอ

3.3 F - Formulate (กำหนดนโยบาย) หลังจากที่ได้ระบุปัญหาและสาเหตุแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยพิจารณาทิศทางและเป้าหมายระยะยาวของโรงเรียนเพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพ การกำหนดนโยบายต้องพิจารณาจากข้อมูลและการวิเคราะห์ที่มีอยู่ และคำนึงถึงความต้องการและความคาดหวังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ดีควรมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะที่เปลี่ยนแปลง และต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อการประเมินผลในอนาคต

3.4 T - Train (ฝึกอบรม) การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการให้ความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการที่วางไว้ ขั้นนี้จะต้องมีการจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบุคลากรและนักเรียน เพื่อให้พวกเขามีความพร้อมในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมควรครอบคลุมทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น การจัดการกับภาวะวิกฤต การรักษาความปลอดภัย การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน การประเมินผลงานของนักเรียน

3.5 Y - Yield (ผลิตผล) การประเมินผลิตผลของนโยบายและแผนการที่ได้ดำเนินการไปแล้วเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้สามารถตรวจสอบว่าการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้นั้นได้ผลลัพธ์ที่ต้องการหรือไม่ การประเมินผลจะต้องใช้มาตรวัดที่เป็นรูปธรรมและสามารถตรวจสอบได้

3.6 T - Track (ติดตาม) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่ช่วยให้แน่ใจว่าทุกขั้นตอนและการดำเนินงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามไม่เพียงแต่ช่วยให้เห็นถึงความสำเร็จที่ได้รับ แต่ยังช่วยให้สามารถระบุปัญหาหรือจุดอ่อนที่ต้องได้รับการปรับปรุง การติดตามควรเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและทันเวลา

3.7 R - Revise (ปรับปรุง) การปรับปรุงเป็นกระบวนการที่ไม่มีสิ้นสุด ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามผลลัพธ์และข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผล การปรับปรุงควรเป็นการตอบสนองที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ขั้นนี้ต้องมีการพิจารณาทุกข้อมูลที่มีอยู่ รวมถึงการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะได้อย่างปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระยะยาว

กระบวนการ SAFTY-TR จึงเป็นรูปแบบที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถรับมือกับความท้าทายในยุคหลังการระบาดของโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัยในโรงเรียนยุควิถีถัดไป ถือเป็นประเด็นที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนในยุคปัจจุบัน เพื่อรับมือกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางและกรอบการทำงานที่เรียกว่า “SAFTY-TR” ซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ 6 องค์ประกอบ และ 7 ขั้นตอน โดย 5 มิติ ได้แก่ มิติทางกายภาพ สุขภาพอนามัย จิตใจและสังคม การเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6 องค์ประกอบ คือ การประเมินและการจัดการความเสี่ยง การสร้างวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย การจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบูรณาการด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและการฝึกอบรม เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 7 ขั้นตอน ตั้งแต่สำรวจวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย การฝึกอบรม ผลิตผล ติดตาม ปรับปรุงโดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของนักเรียนและผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ในการสร้างและบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ไม่เพียงแต่ปลอดภัย แต่ยังเอื้อต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้ของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน บทความนี้จะช่วยสรุปความสำคัญและขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนี้ ที่จะช่วยให้โรงเรียนปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 10(2), 1-14.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/archives/255396>
- คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2560/>
- จุฑาทิพย์ ปทุมมาศ. (2562). *การจัดการสวนสาธารณะในเมือง: กรณีศึกษาสวนรมณีนนา กรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2563). บทบาทของโรงเรียนในการปรับตัวเพื่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(2), 95-110.
- ณัฐพัชร์ พิริยะธนะศักดิ์. (2563). *รายงานการศึกษาอิสระเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการห้องสมุดด้วยปัญญาประดิษฐ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ธนวัฒน์ วรณประภา และอมรรักษ์ ทศพิมพ์. (2562). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์กับการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*. 1(1), 1-10.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2561). *การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของโรงเรียน*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประสิทธิ์ เขียวศรี. (2563). การพัฒนาระบบเรียนรู้อัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับ การศึกษาระดับประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปรีดา เจียสกุลวงศ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยตามมาตรฐาน สถานศึกษาปลอดภัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(4), 97-109. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ednupnu/article/view/153519>
- ภาสิต ศิริเทศ และณพวิทย์ ธรรมสีหา. (2562). ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 20(2), 58-65.
- เมธี พิกุลทอง. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 1(1), 36-42.
- วิชานา อับดุลเลาะและวุฒิชัย เนียมเทศ (2563). การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 227-246.
- วิระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร. (2564). “โรคใหม่” สร้าง “โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่”: อนาคตการศึกษาไทยยุคหลัง COVID-19. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/future-of-thai-education-after-covid19/>
- ศรีเรือน รอดแพง. (2563). บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี*, 7(1), 5-18.
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภัยคุกคามทางวัฒนธรรม กรมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2563). *แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สำนักงาน กศน.* สืบค้นจาก <https://anyflip.com/jkayh/caks/basic>
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2563). *คู่มือการให้การปรึกษาและการติดตามแบบสร้างเสริมแรงจูงใจในปัญหาพนัน*. สืบค้นจาก <https://www.camri.go.th/th/knowledge/ebook/ebook-150>
- สมคิด พรหมจ้อย. (2559). *การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา*. [เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์]. สำนักบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/archives/255396>
- สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- สุริรัตน์ เข็นกลาง. (2559). *แนวทางการพัฒนาการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ในชุมชนเขตบางนา กรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ พันธบุตร. (2560). อยู่อย่างคนร่วมสมัยในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 5(2), 161-167.

- โสมรัชช์ วิไลยุค. (2563). New Normal. นิตยสารวาไรตี้เพื่อสุขภาพ@Rama. สืบค้นจาก
<https://www.rama.mahidol.ac.th/atrama/issue037/easy-living>
- อดิสร ดีปานธรรม. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว*, 16(31), 66-75.
- อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทรู้ไทย. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(7), 73-86.
- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern
Learning Development*, 5(6), 365-373.

ภาษาอังกฤษ

- UNESCO. (2020). *Education: From COVID-19 school closures to recovery*. Retrieved from
<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- World Health Organization. (2020). *Considerations for school-related public health
measures in the context of COVID-19*. Retrieved from
[https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/334294/WHO-2019-nCoV-Adjusting_PH_
measures-Schools-2020.2-eng.pdf](https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/334294/WHO-2019-nCoV-Adjusting_PH_measures-Schools-2020.2-eng.pdf)